

Fripladser og Undervisning for nedsat Betaling. Naar jeg altsaa hævder, at det rette er faste Skolepenge, støtter jeg det paa Forholdet dels til Forældrene og dels til det offentlige. For Forældrenes Vedkommende maa det være tilstrækkeligt at fremhæve, at det virkelig er dem, der har sat Børnene i Verden, det er dem, der først og fremmest har Ansvaret for Børnene; det er derfor ogsaa naturligt, at naar de ønsker, at Børnene skal have en højere Uddannelse, skal de ogsaa yde i alt Fald et Bidrag dertil. Paa den anden Side kan jeg ikke finde det rigtigt, at det offentlige, saaledes som det er foreslaaet i Lovforslaget, skal give fuldstændig fri Skolegang til Børn af Forældre under en vis Indtægt, altsaa 4,000 Kr., ganske uden Hensyn til, hvorledes disse Børns Forhold er med Hensyn til Begavelse, Flid og Opførsel, naar blot de fyldestgør det Minimum, som er nødvendigt, for at de har kunnet komme ind i Skolen og slæbe sig gennem flere eller færre Klasser. Det forekommer mig, at Børn, der saaledes baade med Hensyn til Begavelse og med Hensyn til Flid og med Hensyn til Opførsel staar lige nede ved det nødvendigvis altid meget lave Lønmaal, der maa kræves for overhovedet at være i Skolen, ikke bør have fuldstændig fri Undervisning paa det offentliges Regning. Det er ikke heldigt for Børnene, som man der drager ind under en Uddannelse, de i Virkeligheden aandeligt set ikke kan bære, og det er ikke heldigt for Skolen, hvem man, som allerede den foregaaende Taler fremhævede, binder en Klods om Benene. Det er endelig ikke heldigt for Samfundet, idet Personer, der har været saa ulykkelige at faa en Uddannelse, som de ikke senere kan gøre Fyldest for, en Uddannelse, som de ikke aandeligt kan bære, altid vil blive uheldige Samfundselementer. Ved at drage Børn til den højere Undervisning, som de i Virkeligheden slet ikke egner sig for, lægger man Grunden til et Samfundsonde, til et litterært Proletariat, som i alle Lande og under alle Forhold har vist sig at være et meget uheldigt Samfundselement. Jeg mener altsaa, at det er urigtigt at give fuldstændig fri Undervisning til Børn, blot fordi deres Forældres Indtægter ligger under et vist Minimum. Jeg mener, at der bør være virkelige Skolepenge, faste Skolepenge, men disse Skolepenge bør efter min Mening være i høj Grad moderate. Jeg finder det ganske naturligt, at Staten og i det hele taget det offentlige i meget høj Grad yder Forældrene Hjælp til Selvhjælp, saaledes at det offentlige, naar Forældrene selv yder noget til deres Børns Undervis-

ning og Opdragelse, yder et meget betydeligt Tilskud dertil. Jeg tror ogsaa, at naar man stiller sig paa dette Standpunkt: moderate Skolepenge, tilfredsstiller man i Virkeligheden Forældrene. I alle de Henvedelser, som gennem mange Aar er fremkommet, har der været klaget over de høje Skolepenge, man har forlangt, at Skolepengene skulde være moderate, saaledes at de kunde overkommes ikke blot af velstillede Folk, men ogsaa af Folk med jævne Indtægter. Det er, som jeg nys bemærkede, fuldkommen rigtigt og berettiget, men dette Krav imødekommes ogsaa, naar man blot gør Skolepengene moderate. Det er ikke nødvendigt at give fuldstændig fri Undervisning til alle Børn under en vis Indtægtsgrænse for at imødekomme disse Ønsker fra Forældrenes Side. Men naturligvis erkender jeg, at selv om man sætter Skolepengene moderat, vil der altid være Forældre, som ikke evner at betale disse Skolepenge, medens deres Børn dog efter deres hele Forhold er egnede for den højere Uddannelse og derfor ogsaa bør have den. Der findes med Hensyn hertil en Udtalelse i Flertalsbetænkningen i Folketinget, som jeg vil tillade mig at opløse et Par Linier af. Det hedder, at Lovforslagets Gennemførelse vil i meget større Udstrækning end hidtil muliggøre det for alle Børn at opnaa en saadan Undervisning, som deres Evner og særlige Anlæg gør ønskeligt, uden Hensyn til Forældrenes økonomiske Kaar. Det er en Opfattelse, som jeg fuldstændig tiltræder, jeg kan underskrive disse Ord fuldstændig. Jeg mener ogsaa, at alle Børn, uden Hensyn til, om deres Forældre er mere eller mindre velhavende, uanset om de kommer fra smaa Hjem, bør have Adgang til at opnaa den højere Uddannelse, dersom deres Evner og særlige Anlæg gør det ønskeligt. Dette ønsker jeg at naa ved at give Adgang til et rundeligt Antal Fripladser, eventuelt ogsaa Pladser mod nedsat Betaling. Forholdet vil herefter blive, at Børnene ikke faar Fripladserne, blot fordi de er trængende, de faar dem kun, naar de, foruden at være trængende, tillige er flinke, naar de med Hensyn til Begavelse, Flid og maaske især med Hensyn til Opførsel fyldestgør de Fordringer, som det offentlige anser sig for berettiget til at stille. Jeg ser ikke bedre, end at naar jeg kunde tænke mig at stille et saadant Forslag, har jeg derigennem fuldkommen fyldestgjort den Tanke, som ligger i den Udtalelse fra Flertallet i Folketingets Udvalg, som jeg nys tillod mig at opløse. Naar derimod Udvalget selv vil give fuldstændig fri Un-